

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 12. kesäkuuta 2017
(OR. en)

9314/17

ECOFIN 416
UEM 165
SOC 396
EMPL 310
COMPET 413
ENV 512
EDUC 240
RECH 196
ENER 235
JAI 495

ILMOITUS

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	ST 9259/17 ECOFIN 387 UEM 136 SOC 366 EMPL 281 COMPET 382 ENV 482 EDUC 210 RECH 166 ENER 206 JAI 459 - COM(2017) 526 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Ruotsin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2017 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2017) 526 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu ...päivänä ...kuuta ...,

Ruotsin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta

**sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2017 lähentymisohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Ruotsia koskeva vuoden 2017 maaraaportti julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Ruotsin edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymän maakohtaisen suosituksen noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja sen kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 22 päivänä helmikuuta 2017. Komissio päätteli analyysinsä perusteella, että Ruotsin makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti asuntojen hintojen yhtäjaksoinen nousu jo ennestään yliarvostetulta tasolta yhdistettynä kotitalouksien velan jatkuvaan kasvuun aiheuttaa hallitsemattomien korjausliikkeiden riskin. Vaikka pankeilla vaikuttaa olevan riittävästi pääomaa, hallitsemattomat korjausliikkeet voisivat vaikuttaa myös rahoitussektoriin, kun kotitalouksien asuntolainoja koskevat pankkien riskit kasvavat. Korjausliikkeiden heijastusvaikutukset voivat ulottua naapurimaihin, koska Ruotsin pankkikonsernit ovat Pohjoismaissa ja Baltian maissa järjestelmän kannalta merkittäviä. Ruotsin viranomaiset ovat hyvin tietoisia kasvavista riskeistä, ja viime vuosina on toteutettu toimenpiteitä, joilla hillitään asuntovelan kasvua ja lisätään asuntorakentamista. Tähän mennessä toteutetut toimenpiteet eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä ratkaisemaan asuntomarkkinoiden ylikuumenemista. Kaiken kaikkiaan tarvitaan edelleen asumisen verotukseen liittyviä toimia sekä makrotason vakauden valvonnan välineistöön, uusien asuntojen tarjonnan pullonkauloihin sekä nykyisen asuntokannan tehokkaan käytön esteisiin liittyviä toimia.

- (3) Ruotsi toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2017 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013³ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Ruotsiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2017 lähentymisohjelmassaan, että se saavuttaa vuonna 2017 ylijäämän, joka on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja pysyy edelleen koko ohjelmakauden ajan keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteessaan, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen. Vuoden 2017 lähentymisohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 39,5 prosenttiin vuonna 2017 ja edelleen 31,4 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen velan on määrä supistua suhteessa BKT:hen lähinnä vahvan talouskasvun ja terveen julkisen talouden ansiosta. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan BKT:hen suhteutettuna 0,4 prosenttia ylijäämäinen vuonna 2017 ja 0,8 prosenttia ylijäämäinen vuonna 2018, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Neuvosto katsoo vuoden 2017 lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2017 talousennusteen perusteella, että Ruotsin odotetaan vuosina 2017 ja 2018 noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

- (6) Kotitalouksien velka on jatkanut kasvuaan jo ennestään korkealta tasolta. Kotitalouksien velka kasvoi 7,1 prosenttia vuonna 2016, ja sen määrä on lähes 86 prosenttia suhteessa BKT:hen ja noin 180 prosenttia suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin. Tämä johtuu lähinnä asuntojen hintojen jatkuvan nousun aiheuttamasta asuntolainakannan kasvusta. Velkaantuneisuus jakautuu yhä epätasaisemmin, sillä uutta asuntovelkaa ottaneista kotitalouksista entistä suurempi osuus (16,4 prosenttia vuonna 2016) ottaa lainaa jopa 600 prosenttia käytettävissään olevista tuloista. Hallitus on toteuttanut joitakin makrovakaustoimia, kuten asuntolainojen lyhentämisen muuttaminen pakolliseksi vuonna 2016, mutta on epäselvää, onko toimilla riittävää vaikutusta keskipitkällä aikavälillä. Hallitus käynnisti helmikuussa 2017 lainsäädäntöprosessin makrovakaustalvonnasta vastaavan viranomaisen oikeudellisten valtuuksien laajentamiseksi, jotta voidaan varmistaa, että viranomainen voi jatkossa ottaa käyttöön mahdollisia makrovakaustoimia oikea-aikaisesti ja käyttää useammanlaisia välineitä. Lainsäädännön muutosten odotetaan tulevan voimaan viimeistään helmikuussa 2018. Kotitalouksien velan kasvua voitaisiin hillitä mukauttamalla verokannustimia, esimerkiksi rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennysoikeutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja, mutta hallitus ei ole edistynyt tässä asiassa.

- (7) Asuntojen hinnat ovat Ruotsissa nousseet nopeasti ja yhtäjaksoisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien. Nopea hinnannousu on jatkunut erityisesti tärkeimmissä kaupunkikeskuksissa. Keskeisiä taustatekijöitä ovat omistusasumisen ja asuntovelan edullinen verokohtelu sekä edulliset luottoehdot yhdistettyinä asuntolainojen suhteellisen alhaiseen lyhennysasteeseen ja asuntojen tarjonnan jatkuvaan puutteeseen. Tämä puute liittyy asuntomarkkinoiden rakenteellisiin tehottomuustekijöihin. Asuntorakentaminen on jatkanut kasvuaan mutta on silti selvästi uuden rakennustuotannon tarvetta vähäisempää. Hallituksen 22-kohtaisessa asuntomarkkinasuunnitelmassa esitetään ratkaisuja joihinkin asuntopulan taustalla oleviin seikkoihin. Se sisältää muun muassa toimenpiteitä rakentamiseen käytettävissä olevan tonttimaan lisäämiseksi, rakentamiskustannusten supistamiseksi ja kaavoitusprosessin lyhentämiseksi. Siinä ei kuitenkaan kiinnitetä riittävästi huomiota eräisiin muihin rakenteellisiin tehottomuustekijöihin, kuten rakennusalan heikkoon kilpailutilanteeseen. Asuntopulaa pahentavat esteet, jotka haittaavat nykyisen asuntokannan tehokasta käyttöä. Ruotsin tiukasti säännelty vuokra-asuntomarkkinat aiheuttavat lukkiutumisvaikutuksia ja sisäpiiri–ulkopiiri-vaikutuksia, mutta mitään merkittäviä politiikkatoimia joustavuuden lisäämiseksi vuokrien määrittämisessä ei ole toteutettu. Omistusasuntojen markkinoilla suhteellisen korkea myyntivoittovero vähentää asunnonomistajien liikkuvuutta. Kiinteistökauppojen myyntivoittoverojen lykkäämissääntöjä on uudistettu väliaikaisesti, mutta tämän toimen vaikutus jäänee vähäiseksi. Kohtuuhintaisten asuntojen puute voi rajoittaa myös työvoiman liikkuvuutta ja haitata maahanmuuttajien integrointia työmarkkinoille sekä edistää sukupolvien välistä eriarvoisuutta.
- (8) Ruotsin työllisyysaste oli vuonna 2016 unionin korkeimpia (81,2 prosenttia) ja pitkäaikaistyöttömyys kaikkien alhaisimpia. Haasteita riittää kuitenkin edelleen, kuten matalan osaamistason työntekijöiden ja EU:n ulkopuolelta tulleiden maahanmuuttajien integroiminen työmarkkinoille ja EU:n ulkopuolella syntyneiden naisten huomattavan työllisyseron kaventaminen. Ruotsi on toteuttanut mittavia toimenpiteitä turvapaikanhakijoiden vastaanottamisessa ja pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kotouttamisessa. Tilannetta näyttää olevan kuitenkin mahdollista parantaa edelleen, sillä vuonna 2016 vain kolmannes tutustumisohjelmaan osallistujista oli työssä tai koulutuksessa 90 päivän kuluttua ohjelman suoritettuaan. Lisäksi edelleenkaan ei ole luotu ammattipätevyyskseen tunnustamisen kokonaisvaltaista toimintamallia eikä hallinnointijärjestelmää.

- (9) OECD:n vuoden 2015 kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA-ohjelma) tutkimuksen mukaan 15-vuotiaiden perustaitojen hallinta on nyt kohentunut vuosia jatkuneen heikkenemisen jälkeen. Heikosti suoriutuneiden osuus on kuitenkin edelleen unionin keskitason tuntumassa, ja oppilaiden sosioekonomiseen taustaan liittyvät erot suoriutumisessa ovat kasvaneet. Hallituksen käynnistämät toimet koulujen tulosten ja koulutuksen tasapuolisuuden parantamiseksi sekä aloitteet, joilla äskettäin saapuneet maahanmuuttajat pyritään saamaan koulujärjestelmän piiriin, edellyttävät tiivistä seurantaa.
- (10) Komissio on vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Ruotsin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2017 lähentymisohjelman ja vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Ruotsille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (11) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁴, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaas- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,
- (12) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2017 lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

⁴ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

1. ryhtyy toimiin kotitalouksien velkaan liittyvien riskien suhteen, etenkin rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja, samalla kun rajoitetaan luotonantoa, jos velanhoitokulut ovat liian suuret suhteessa tuloihin; edistää asuntoinvestointeja ja parantaa asuntomarkkinoiden tehokkuutta muun muassa muuttamalla vuokrasta sopimista joustavammaksi ja tarkistamalla myyntivoittoveron määräytymismallia.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*
